

Útkomið í A-deild Stjórnartíðindanna 1939.

Auglýsing um samning milli Íslands og Stóra-Bretlands, um framsal sakamanna, er komið hafa undan, undirskrifuð af ráðherra utanríkismála 14. júlí 1939, nr. 43.

Tilskipun um aðgang herskipa og herloftfara erlendra ríkja er eiga í ófriði, að íslensku forráðasvæði, undirskrifuð af konungi 24. júlí 1939, nr. 44.

Auglýsing um breytingar á samþykkt fyrir Útvegsbanka Íslands h.f., nr. 88 7. sept. 1932, undirskrifuð af viðskiptamálaráðherra 4. ágúst 1939, nr. 45.

Bráðabirgðalög um hitaveitu Reykjavíkur, undirskrifuð af konungi 12. ágúst 1939, nr. 46.

L Ö G R E G L U S A M Þ Y K K T

fyrir Árnassýslu.

134

10. júlí

FYRSTI ÞÁTTUR

Ákvæði, er taka bæði til kaupúna og sveita.

I. KAFLI

Um reglur og velsæmi á almannafæri.

1. gr.

Á almannafæri mega upphot og óeirðir ekki eiga sér stað. Ekki mega menn safnast saman á almannafæri svo að til tálma sé fyrir umferðina.

Þegar talað er um almannafæri í samþykkt þessari, er átt við götur, vegi og svæði, þar sem almenningur fer um, eða ætluð eru til almennings afnota, svo sem leikvelli, torg, bryggjur, svo og um veitingastaði, afgreiðslustaði bifreiða o. þ. h. Um samkomuhús, brýr, skeiðvelli og fjárréttir gilda ákvæði samþykktar þessarar um almannafæri, eftir því sem við á.

2. gr.

Þegar fjölmenni safnast saman á almannafæri, þar á meðal við dyr kirkna eða annara samkomuhúsa eða annars staðar, þar sem almenningur kemur saman, skulu menn haga sér eftir þeim fyrirmælum, sem lögreglan setur til þess að varðveita góða reglu.

3. gr.

Á almannafæri má ekki fljúgast á, æpa, blistra, syngja hátt, eða hafa í frammi annan hávaða eða ofsalegt eða móðgandi athæfi, sem raskar allsherjarreglu eða ónáðar vegfarendur eða þá, sem búa í nágrenninu.

4. gr.

Bannað er að hafast að, að óþörfu, nokkuð það, sem raskar næturró manna, og enginn má að ástæðulausu berja á dyr eða glugga, hringja dyrabjöllum eða aðhafast neitt það, sem ónáðar eða móðgar húsbúendur.

5. gr.

Á fjölförnum götum og vegum eða þar, sem hætta getur stafað af, má ekki hafa leiki um hönd, ekki gera rennibrautir, renna sér á skautum eða sleðum, eða hafa um

- 134 hönd aðrar skemmtanir, sem hindra umferðina. Sömuleiðis er bannað að hanga utan
10. júlí í vögnum, sleðum eða bifreiðum, sem eru á ferð um götur eða vegi, eða festa við þá sleða, handvagna eða annað, sem til óþæginda getur orðið.

6. gr.

Ekki má skjóta úr byssu, riffli eða skammbyssu, af boga eða öðrum skotvopnum á eða yfir fjölfarnar götur eða vegi né heldur kveikja í púðri, olíu, benzíni eða öðrum eldfimnum efnum eða sprengiefnum, og ekki má kasta frá sér steinum, glerbrotum, snjóköggjum, slori, vatni eða öðru, er tjóni getur valdið eða óþægindum þeim, er um fara. Nauðsynlegar sprengingar við götur, torg eða á almannafæri má aðeins gera með leyfi lögreglustjóra, og skal ætíð, þegar sótt er um leyfi til slíks, tilgreina hver framkvæmi verkið, og ber bæði verkstjóri og sá, sem verkið er unnið fyrir, ábyrgð á að allrar varúðar sé gætt. Sprengiefni og önnur slík eldfim efni má hvorki geyma í íbúðarhúsum né annars staðar, þar sem hætta stafar af.

7. gr.

Enginn má ganga dulklæddur á almannafæri, nema hann sé á leið af eða á grimudansleik eða álfadans. Ekki heldur í búningi, sem mishýður velsæmi eða raskar almennt reglu. Einnig er bannað að hafa í frammi hneykslanlegt athæfi á almannafæri, svo sem með ósæmilegum orðum eða látbragði, með því að fletta sig klæðum eða gera þarfir sínar á hneykslanlegan hátt.

8. gr.

Drukknun mönnum, sem finnast ósjálfhjarga eða eru með óspektir á almannafæri, skal ráðstafa á tryggilegan hátt, þar til þeir eru komnir til sjálfs sín aftur. Þeim mönnum, sem sökum ölæðis hafa í frammi hávaða eða ósæmilegt athæfi eða látbragð á almannafæri, skal ráðstafa á sama hátt, þar til þeir eru komnir til sjálfs sín aftur, og skulu þeir þá enn fremur sæta sektum eftir samþykkt þessari fyrir röskun á allsherjarfriði og reglu, er þeir kunna að hafa valdið með drykkjuskap sínum og ólátum.

9. gr.

Enginn má baða sig eða synda nakinn á opinberum baðstöðum eða í sundlaugum fyrir almenning, í ám og vötnum nærri þjóðvegum, við bryggjur kaupþúnanna eða annars staðar svo nærri landi, að hneyksli valdi.

10. gr.

Hver sá, sem staddur er á almannafæri, er skyldur að segja til nafns síns og heimilis, ef lögreglan krefst þess.

11. gr.

Almenningi er skylt að hlýða öllum skipunum lögregluvaldsins. Ef nauðsyn ber til, getur lögregluvaldið krafist sér til aðstoðar hvern fulltíða karlmann, sem viðstaddur er, til þess að afstýra óreglu eða óspektum á almannafæri, en heimtingu eiga slíkir menn á fullum bótum úr hreppssjóði fyrir tjón, er þeir kunna að bíða við það á fatnaði eða limum, en hreppssjóður á aðgang að hinum seka.

II. KAFLI

Ákvarðanir til að afstýra tálmunum og hættum fyrir umferðina.

12. gr.

Án leyfis lögreglustjóra má enginn setjast að á almannafæri til að selja vörur eða reka aðra atvinnu. Börn innan 14 ára mega alls ekki selja vörur á almannafæri. Þó

skal börnum 8 ára og eldri heimilað að selja dagblöð og fréttablöð og sömuleiðis aðgöngumiða að íþróttasýningum, dagskrár og merki, er gilda fyrir sérstaka hátíðisdaga. 134
10. júlí

13. gr.

Enginn má, án leyfis hlutaðeigandi umráðamanns, láta fyrirberast í umgirtu svæði eða öðrum stöðum, þar sem gengið er inn í hús eða garða, né fara inn í hús manna í óleyfi.

14. gr.

Hlaðna byssu má ekki bera á götum eða vegum. Byssu skal ávallt bera þannig, að opið viti upp. Gaddhrifur, ljái og aðra slíka hluti, sem tjón getur hlotizt af, má eigi flytja eftir götum eða vegum, nema svo sé um búíð, að engin hættu geti hlotizt af.

15. gr.

Á alfaravegi má ekki leggja eða setja neitt það, sem hindrar umferðina, frekar en nauðsynlegt er vegna vöruflutninga og skal þess ætíð gætt, að það geri sem minnstan farartálma. Að flutningi loknum skal vandlega hreinsa svæðið, sem notað var. Bifreiðar, vagnar, hjólbörur og sleðar mega aldrei standa á götum eða vegum lengur en nauðsynlegt er til að fylla þá eða tæma, og aldrei mega þeir standa á gangstéttum. Hreppsnefnd ákveður, í samráði við lögreglustjóra, hvar á götum eða torgum vagnar eða bifreiðar megi standa og setur sérstakar reglur þar að lútandi.

16. gr.

Á alfaravegi má ekki vinna neina vinnu, sem tálmar umferð manna eða gerir hana hættulega, svo sem höggva eða sprengja grjót, telgja tré, járna hesta eða því um líkt, nema leyfi lögreglustjóra komi til.

17. gr.

Enginn má gera skurði í götur eða torg kaupúnanna eða alfaravegi hvar sem er, nema hann hafi til þess leyfi hlutaðeigandi stjórnarvalds. Fáist slíkt leyfi, skal verkið unnið þannig, að sem minnstur farartálmi sé að, og ætíð skal gæta þess, að vegfarendur séu aðvaraðir um farartálmanir, með nægilega greinilegum ljósum, frá því að fer að skyggja að kvöldi og þar til albjart er orðið að morgni. Að öðru leyti gerir hlutaðeigandi stjórnarvald og lögreglustjóri þær ráðstafanir, er þurfa þykir til þess að afstýra hættu fyrir vegfarendur. Ef slíkt verk dragast úr hófi fram, getur hlutaðeigandi hreppsnefnd eða lögreglustjóri eða bæði í sameiningu, látið ljúka verkinu og sett götur, torg eða vegi í samt lag aftur á kostnað þess, er verkið átti að framkvæma.

18. gr.

Nú er hús svo hrörlegt, að hætt er við að það hrynji, eða einhver hluti þess, og getur lögreglustjóri þá bannað að nota húsið og lagt fyrir eigandann að rífa það, eða endurbæta það svo sem þörf gerist til þess að afstýra hættu, innan tiltekins tíma. Enn fremur getur lögreglustjóri á kostnað eigandans, gert ráðstafanir, sem hann telur nauðsynlegar til þess að afstýra hættu fyrir vegfarendur og aðra. Ákvæði þetta nær einnig til þess, þegar steinvegg, trévegg eða annari girðingu liggur við falli eða hruni.

Nú er bryggjum, pöllum eða öðrum mannvirkjum, svo áfátt, að hættu getur af því stafað fyrir þá, sem um fara, t. d. þegar göt eru á pöllum eða mannvirki fúin, og getur lögreglustjóri þá krafizt þess af eigendum mannvirkjanna, að þeir gangi svo frá þeim að hættulaust sé.

134

10. júlí

19. gr.
 Áhöld, sem notuð eru til að hefja upp eða renna niður vörum eða öðru við bryggjur eða hús, sem liggja við alfaraveg, skulu vera nægilega traust, og þeir, sem þau nota, skulu vera áreiðanlegir menn. Lausir stigar mega ekki standa við húsveggi eða önnur mannvirki við alfaravegi, eftir að dimmt er orðið. Brot gegn ákvæðum þessarar greinar eða fyrirskipunum lögreglunnar, hér að lútandi, eru á ábyrgð þess, sem verkið vinnur eða annast, eða ef hann er ekki tilgreindur, þá á ábyrgð eiganda eða umráðamanns.

20. gr.

Hvarvetna þar, sem girðingahlið eru á vegum, er liggja heim að byggðum býlum, er bannað að hafa yfir þeim þverslár eða strengi, nema svo sé hátt undir, að öruggt sé, að ríðandi maður reki sig ekki upp undir. Er það á ábyrgð landseta að þessa sé gætt. Um girðingarhlið á vegum og girðingar meðfram vegum, skal að öðru leyti fara samkvæmt ákvæðum gildandi laga.

III. KAFLI

Umferð um vegi.

21. gr.

Allir, sem fara um vegi, hvort heldur eru gangandi, ríðandi, á vagni, í bifreið, á hjólum eða öðrum farkosti, skulu, þá er þeir mæta einhverjum, eða einhver vill komast fram fyrir þá, halda sér, gripum sínum og farartækjum á vinstri helmingi akbrautarinnar eingöngu og svo nærri götubrún eða gangstéttarbrún sem auðið er. Sá, sem vill komast fram fyrir vegfarendur, skal vikja til hægri handar, þó ekki meira en nauðsyn krefur. Við vegamót skal, ef þörf gerist, sá bíða, sem hefir farartæki á vinstri hönd. Þeir, sem fara um gangstéttir, skulu jafnan vikja til vinstri handar, en eru þó ekki skyldir til að vikja út á akbraut, sé hún til vinstri handar.

Þessi regla leysir vegfarendur þó ekki undan þeirri skyldu, að sýna fyllstu nærgætni og varkárni við vegamót, þótt þeir eigi umferðaréttinn.

22. gr.

Þeir, sem ríða eða aka á almannafæri, skulu gæta allrar varúðar. Vagnar eða sleðar með hesti fyrir mega aldrei standa á almannafæri, nema ökumaður eða annar vel hæfur maður gæti hestsins.

23. gr.

Það er með öllu bannað að ríða, beita fyrir vagn eða flytja farangur á höltum eða meiddum hestum, horuðum eða, sem af öðrum ástæðum eru svo illa á sig komnir, að ekki hafa fullan þrótt.

24. gr.

Það er bannað að ríða eða aka á móti skrudgöngum og líkfylgdum eða fram hjá þeim. Skal vikja úr vegi fyrir þeim, ef unnt er, eða nema staðar, meðan þær fara fram hjá.

25. gr.

Ríðandi mönnum, lestamönnum og öðrum, er farangur flytja á áburðarhestum, er skylt að vikja úr vegi, og jafnvel út af götum eða vegum fyrir vögnum, er þeir mæta, ef vagninn kemst ekki leiðar sinnar að öðrum kosti.

26. gr.

Slökkviliðið er undan þegið ákvæðum þessarar samþykktar um vagna. Allir eru skyldir að vikja úr vegi fyrir því svo fljótt, sem auðið er. Sama gildir um sjúkragagna.

27. gr.

Lögreglustjóri getur takmarkað eða bannað umferð bifreiða á vegum og einstökum götum kaupúnanna ef slík umferð álizt hættuleg, eða til sérstakra óþæginda fyrir umferð og á vorin, meðan klaka leysir úr jörðu.

134

10. júlí

28. gr.

Ljós skal jafnan tendra á bifreiðum, þegar skyggja tekur og ávallt hafa þau tendruð, er þær eru á ferð, frá því birtu bregður að kvöldi og þangað til albjart er orðið að morgni.

Lögreglustjóri ákveður nánar um ljósnotkun bifreiða ef þurfa þykir.

29. gr.

Ef bifreið mætir vögnum á stað, þar sem hvorugir komast fram hjá öðrum, skal bifreiðin aka til baka og nema staðar þar til hinir komast fram hjá henni.

30. gr.

Bifreiðarstjóri skal gefa hljóðmerki með horni sínu í tæka tíð, þegar hætt er við árekstri, og ávallt áður en farið er fyrir götuhorn eða yfir gatnamót, og er hann ekur bifreiðinni aftur á bak. Hætta skal hann að gefa hljóðmerki, ef hestar hræðast eða verða óróir, og ekki má hann gefa hljóðmerki um leið og bifreiðin fer fram hjá hestum. Bifreiðastjórar skulu gæta þess, einkum að næturlagi, að gera eigi hávaða um nauðsyn fram með hljóðmerkjum. Þeir bera ábyrgð á því, að farþegar í vögnum þeirra hafi ekki um hönd söng eða hávaða, er raski næturró manna.

31. gr.

Ef bifreiðarstjóri verður þess var, að laus hross eða annar búpeningur er á vegi þeim, er hann ekur um, skal hann hægja á bifreiðinni og eigi aka hraðar en á 20 km hraða þar til hann er kominn fram hjá. Ef gripirnir hlaupa á undan bifreiðinni eftir veginum, má bifreiðin ekki aka á eftir þeim með meiri hraða en 15 km og eigi lengri leið en hálfan kílómetra í einu.

32. gr.

Þegar bifreið mætir fjárrekstri á vegi, skal bifreiðarstjóri stöðva bifreiðina, meðan reksturinn er rekinn fram hjá. Komi bifreið á eftir fjárrekstri á vegi, skal bifreiðarstjóri gera rekstrarmönnum aðvart um, að hann óski að komast fram hjá rekstrinum, og er rekstrarmönnum þá skylt að víkja rekstrinum til hliðar á veginum, svo bifreiðin geti komizt fram hjá.

33. gr.

Sé for eða bleyta á götu innan kaupúnanna, skal aka svo, að ekki slettist á vegfarendur né gangstéttir.

34. gr.

Ef slys vill til, sem stafar af eða stendur í sambandi við notkun bifreiða, skal bifreiðarstjóri þegar stöðva bifreiðina, skýra frá nafni sínu og heimilisfangi, ef þess er krafizt, og hjálpa þeim, sem slasazt hefir, ef þörf gerist.

35. gr.

Að öðru leyti skal fara eftir ákvæðum bifreiðalaganna og reglugerðum þeim, sem settar eru eða settar verða, samkvæmt þeim lögum um notkun bifreiða.

36. gr.

Á hverju reiðhjólí, sem notað er, skal vera þjalla, sem gefur hveltt hljóð, og skulu hjólreiðamenn láta til hennar heyra, ef hætt er við árekstri og ætíð áður en þeir fara fyrir húsdyr, horn eða gatnamót.

134 Skylt er hjólreiðamönnum að hafa ljósker, er snúi fram á reiðhjólunum, og 10. júlí lýsi fram undan sér, og hafa þau tendruð, er þeir eru á ferð, frá því skyggja tekur að kvöldi og þar til hjart er orðið að morgni.

Þar, sem gæta þarf sérstakrar varúðar, má aldrei aka hraðar en svo, að stöðva megi hjólin þegar í stað. Á hjólum mega aldrei vera fleiri menn en hjólin eru gerð fyrir. Skylt er hjólreiðamanni að nema staðar, ef reið hans veldur því, að hestur fælist eða gerist órór. Ef slys vill til, sem stafar af, eða stendur í sambandi við notkun hjóla, skal hjólreiðamaður þegar nema staðar, skýra frá nafni sínu og heimilisfangi, ef þess er krafizt, og hjálpa þeim, sem slasazt hefir, ef þörf gerist. Hjólreiðamaður skal þegar nema staðar, ef lögreglan gefur honum merki um það. Eigandi hjóla ber ábyrgð á brotum á samþykkt þessari, ef hann lánar þeim, sem er yngri en 14 ára.

37. gr.

Lögreglustjóri annast um að sérstakar reglur séu settar um umferðina á Ölfusárbrú.

IV. KAFLI

Almenn ákvæði um fjallskil, ágang búpenings o. fl.

38. gr.

Um rekstur búpenings til afrétta, hirðingu hans og fjallskil, fer eftir ákvæðum fjallskilareglugerða fyrir Árnassýslu eins og þau nú eru eða síðar kynnu að verða.

Að öðru leyti eru allir skyldir að gæta svo sauðfénaðar síns, geitpenings, hrossa og annara gripa og alifugla, að ekki gangi og valdi skemmdum á varplöndum, engjum, túnnum, ökrum og matjurtagörðum annara. Bæti eigandi eða umráðamaður skaðann, ásamt áföllnum kostnaði, eftir því hvort eignar- eða leigupeningur hefir valdið honum. Þannig, að þar sem löggirðing er um varplönd, engi, tún, akra eða matjurtagarða, ber eigandi eða umráðamaður fjárins ábyrgð á skaðanum öllum, en þar sem ógirt er, að hálfu leyti. Um ákvörðun skaðabóta skal fara eftir mati úttekta- manna nema öðruvísi sé ákveðið í fjallskilareglugerðunum eða lögum.

Hundar, sem ráðast á menn eða elta skepnur út um hagann, eru réttdræpir, hvar sem þeir sjást úti. Flækingshunda, sem ekki eru í eign eða umsjá neins manns, getur lögreglan látið handsama og auglýsa. Gefi enginn sig fram innan þriggja sólarhringa og borgi áfallinn kostnað, skal lóga slíkum hundum ef enginn vill hirða þá.

Óheimilt er mönnum að hafa með sér hunda til kirkna eða annara mannfunda.

V. KAFLI

Um friðun almenningsigna o. fl.

39. gr.

Enginn má skemma, lýta eða óhreinka, né á annan hátt spilla almenningsignum, hvort heldur eru vegir, vatnsból, hverir, laugar, ölkeldur, vatnsveitumannvirki, byggingar, rafáhöld, rafþræðir, ljósker, bryggjur, bryggjuáhöld, símar, brunaboðar, björgunartæki eða annað, sem ætlað er til almenningsnota. Sama gildir um víðvarpsútbúnað einstakra manna.

40. gr.

Enginn má rita, rispa, tjarga, teikna né mála á hús manna eða girðingar, neitt það, sem hneyksli getur valdið, skemmdum eða óprýði. Enginn má heldur skemma girðingar þær, er standa um afgirta garða, reiti, tún eða önnur mannvirki. Það er

bannað að klifra yfir þær eða fara í gegnum þær, nema með leyfi eiganda eða umráðamanns. Enginn má á nokkurn hátt visvitandi spilla nokkrum eignum sýslubúa. Komi slíkt fyrir, skal sá er veldur, bæta fullum bótum þann skaða, sem hann gerir. 134 10. júlí

41. gr.

Enginn má skemma, troða eða spilla á annan hátt ræktuðum blettum, túnnum, engjum, matjurtagörðum eða skrudgörðum manna, hvort sem er girt eða ógirt. Ekki má heldur skemma plöntur, né á nokkurn hátt spilla neinu í grafreitum eða saurga þá á nokkurn hátt. Girðingum má ekki spilla, né skilja eftir opin hlið, sem lokað verður.

42. gr.

Enginn óviðkomandi maður má hagnýta eða tileinka sér neinar nytjar, svo sem beit, berjatöku, egg, veiði, fugla, fiska eða annað, án leyfis landráðanda.

Þó mega ferðamenn hagnýta sér hagabeit og berjatöku, utan túns og engja, til neyzlu á staðnum um stundarsakir, meðan á áning eða hvíld stendur.

43. gr.

Öllum er skylt að ganga vel og þrifalega um áningarstaði sína og tjaldstaði, eða þar, sem þeir á annan hátt koma saman á víðavangi, hvar sem er innan sýslunnar. Ber að ræsta vandlega slíka staði af öllum óhroða og rusli, svo sem dósum, flöskum, bréfum og matarleifum og öðru slíku, áður en staðurinn er yfirgefinn, og hylja ruslið í gróf eða gjótu eða flytja það burt.

Flöskur má aldrei brjóta á víðavangi. Bannað er að eyða eða spilla gróðri með lyng- eða hrísrifi eða á annan hátt.

44. gr.

Hreppsnefnd ákveður hvar festa skuli upp auglýsingar frá yfirvöldum og öðrum stjórnarvöldum, og skal hún á kostnað sveitarsjóðs útvega í því skyni spjöld, svo mörg sem þurfa þykir.

Auglýsingar um sjónleiki, sýningar, samsöngva og aðrar skemmtanir, sem leyft er að halda, svo og aðrar auglýsingar, má festa upp hvar sem er með samþykki hlutaðeigandi húsráðanda.

45. gr.

Uppfestar auglýsingar skulu hlutaðeigendur taka niður, þegar þær hafa fullnægt tilgangi sínum. Löglega uppfestar auglýsingar má enginn rífa niður, rissa eða skrifa neitt á þær þeim óviðkomandi, óhreinka eða gera ólæsilegar á annan hátt.

VI. KAFLI

Um veitingastaði, samkomuhús og skemmtanir.

46. gr.

Allir staðir, þar sem höfð er á hendi almenn veitingasala matar og drykkjar og gístaðir fyrir almenning, skulu háðir sérstöku eftirliti lögreglustjóra og skal lögreglunni heimill umgangur um húsakynni þau, sem notuð eru í sambandi við veitingarnar.

Á öllum gistihúsum skal haldin nákvæm gestaskrá.

47. gr.

Hverjum sem hefir veitingasölu, hverjum nafni sem nefnist, er skylt að gera allt, sem í hans valdi stendur til að afstýra því, að nokkuð það fari fram í húsi hans, sem kemur í bága við velsæmi og góða reglu.

134
10. júlí

48. gr.
Á veitingastað má enginn sýna af sér ofsalegt athæfi eða látbragð, hávaða eða nokkra ósæmilega hegðun eða hafa áhættuspil um hönd.

49. gr.

Allir almennir veitingastaðir og samkomustaðir skulu vera lokaðir frá kl. 11½ að kvöldi til kl. 6 að morgni, og allir gestir, sem ekki eiga náttstað þar, skulu hafa farið út ekki síðar en ½ stundu eftir að lokað er. Þó má selja ferðamönnum greiða á hvaða tíma sem er. Heimilt er félögum að halda þar samkvæmi, dansleiki og aðrar skemmtanir, sem ekki eru bundnar við neinn sérstakan lokunartíma, ef ekki taka þátt í þeim aðrir en félagsmenn og gestir þeirra. Sama gildir um samsæti einstakra tiltekinna manna og aðrar samkomur sem lögreglustjóri hefir leyft að halda samkvæmt 51. gr.

50. gr.

Við hvert veitingahús eða almenn samkomuhús skal eigandinn láta gera salerni, sem gestum er heimill aðgangur að. Skal veitingamaður eða húsráðandi sjá um, að því sé ávallt haldið vel hreinu.

51. gr.

Vilji nokkur halda almenna samkomu, svo sem dansskemmtun, sjónleiki, söngskemmtun, íþróttasýningu, myndasýningu o. s. frv., er almenningi sé boðið til eða seldur aðgangur að, eða til að hafa veitingar á staðnum, skal hann til þess leita leyfis lögreglunnar. Lögreglustjóri veitir slík leyfi. Þó getur hann falið hreppstjórum að veita leyfin, hverjum í sínum hreppi.

Leyfishafa skal skylt að hlýða þeim fyrirmælum, sem lögregluvaldið setur til þess að varðveita góða reglu, velsæmi og hreinlæti. Honum er skylt að hlýða fyrirmælum heilbrigðisnefndar um ræsting og hreinlæti í húsrúminu, enda skal það ávallt nýræst, er samkoman byrjar.

Lögreglustjóri eða hreppstjóri getur krafizt þess, að þeir, er fá leyfi til að halda samkomur, hafi á sinn kostnað tryggt sér menn, er lögreglustjóri tekur gilda, til eftirlits allan samkomutímann.

Fari nokkuð það fram, er brýtur í bág við reglu og velsæmi, er lögregluvaldinu heimilt að láta slíta samkomunni.

Almennar útisamkomur eru sömu reglum háðar, að svo miklu leyti, sem því verður við komið.

52. gr.

Sérhverjum, er sjúkling hefir á heimili sínu, er heimilt að fá bannað, að almennar samkomur, sem háreysti geta valdið, séu haldnar svo nærri húsi hans, að hætta geti stafað af fyrir ónæði.

53. gr.

Lögreglustjóri (eða barnaverndarnefndir, þar sem þær eru) getur bannað börnum innan ákveðins aldurs að sækja samkomur, sem ætla má, að geti haft vond áhrif á þau.

VII. KAFLI

Almenn ákvæði um hreinlæti og þrifnað.

54. gr.

Enginn má á nokkurn hátt spilla neyzluvatni manna, hvort heldur er rennandi vatn í ám, lækjum eða lindum eða vatnsleiðslum eða í þróm eða brunnum.

Vatnsból skulu vel varin fyrir öllum óþrifnaði, og þess stranglega gætt, að skólpi eða öðru, er óþrifnaði veldur, sé eigi hellt þann veg, að runnið geti að þeim. 10. júlí 134

55. gr.

Stampa, opnar tunnur, föt eða önnur ílát með lifur, grút eða slori eða því um líku, má ekki láta standa á almannafæri, né hafa nokkuð laust eða í ílátum, sem óðaun leggur af eða óþrifnaði veldur.

Safngryfjur og forir skulu vera þaktar, svo engan óðaun leggi af þeim og svo vel umgirtar, að engin hætta geti stafað af fyrir menn eða skepnur.

Skyllt er að hafa salerni við hvert íbúðarhús innan kaптúnanna og á hverju býli í sveitum, enn fremur við hvert samkomuhús.

56. gr.

Bannað er að hella skólpi, sem fiskur eða annað hefir verið þvegið úr á götu eða almannafæri, ekki má heldur hella þar eða skilja eftir neitt það, er óþrifnaði veldur.

For, slor, þang, þara og annað því um líkt skal jafnan flytja í heldum ílátum eða vögnum um alfaravegi og götur, og skal sá, er á, eða sá, sem flytur, hreinsa upp, ef niður á götuna fer.

57. gr.

Skepnum má ekki slátra á eða við götu eða á almannafæri yfirleitt, heldur skal það gert að húsabaki eða innan girðingar, og skal þess vandlega gætt, að skepnur sjái ekki blóðvöllinn, og að hann sé hreinsaður undir eins að slátrun lokinni.

Bannað er að láta hunda komast á blóðvöll, þegar slátrað er sauðfénaði. Brot gegn hanni þessu er á ábyrgð hlutaðeigandi hús- eða landráðanda.

58. gr.

Við hvert slátruhús skulu vera nægilega mörg ílát undir innanmeið og þannig fyrir komið, að öruggt sé, að hundar nái ekki að éta úr þeim. Við heimaslátrun skal hafa á blóðvellingum ílát með loki undir sullu og innanmeið. Að lokinni hverri slátrun skal annað hvort brenna þessi sollnu líffæri eða grafa þau, minnst fullan metra í jörðu niður. Annars skulu slátruhússtjórar og aðrir, sem við slátrun fást, fara eftir fyrirskipunum héraðslækna og reglum þeim, er þeir kunna að setja um þessi efni.

59. gr.

Heilbrigðisnefndir hafa hver í sínum hreppi eftirlit með öllu því, sem að almennum þrifnaði lýtur. Fer um þetta efni eftir þeim heilbrigðissamþykktum, sem nú gilda fyrir einstaka hreppa sýslunnar, eða þeim heilbrigðissamþykktum, er síðar kunna að verða settar fyrir hreppa sýslunnar.

ANNAR ÞÁTTUR

Viðaukaákvæði, er taka til kaптúnanna Stokkseyrar og Eyrarbakka og þorpanna á Selfossi og í Hveragerði.

VIII. KAFLI

Sérákvæðanir um umferðina innan þorpanna.

60. gr.

Stéttir meðfram götum skulu eingöngu ætlaðar gangandi mönnum. Þeir, sem fara um gangstéttir eða götur, skulu jafnan vikja til vinstri handar, en eru þó ekki

134 skyldir til að víkja af gangstétt á akbraut, þótt hún sé til vinstri. Við krossgötur 10. júlí skal, ef þörf gerist, sá bíða, sem er til vinstri handar.

61. gr.

Eigi má fleygja glerbortum, steinum, nöglum, hálmi, ávaxtahýði, pappírsrusli eða öðru þess konar á almannaferi eða í opin göturæsi, né heldur skvetta þar skólpi eða öðru, er valdið getur hættu eða óþægindum fyrir vegfarendur.

Bannað er að hrista gólfábreiður, víðra sængurföt eða hengja þvott eða annað til þerris á götu, torg eða almannaferi.

62. gr.

Þegar hús eru byggð að nýju, eða eldri hús rifin og byggð upp að nokkru eða öllu leyti, skal eigandanum, ef húsið liggur við götu eða svæði, sem almenningur fer um, skylt að skýra lögreglustjóra frá, áður en verkið byrjar, og sanna fyrir honum heimild sína til verksins. Hann skal haga sér eftir þeim fyrirmælum, sem lögreglustjóri setur til að afstýra hættu, farartálma eða óþægindum fyrir vegfarendur. Verkfæri og verkefni má ekki leggja frá sér á almannaferi, nema þar sem lögreglustjóri leyfir, og má ekki liggja þar lengur en nauðsyn krefur. Mold, möl, leifar af verkefni og annað, sem af byggingunni stafar, skal eigandinn færa burtu, þegar húsgerðinni er svo langt komið eða verki því, sem unnið er að, að því verði við komið.

Nú brennur hús eða mannvirki, eða það er flutt í burtu, án þess að annað sé gert í staðinn, og er þá eiganda eða umboðsmanni hans skylt að ganga svo frá rústunum, að ekki stafi hættu, óþrifnaður eða óprýði af.

63. gr.

Palla, stoðir og annan útbúnað við húsasmíðar eða önnur mannvirki, eða viðgerðir á þeim, skal gera nægilega traust. Heimilt er lögreglunni að gera ráðstafanir hér að lútandi. Lausir stigar, sem notaðir eru við aðgerðir á húsum, málum, gluggaþvott eða þess konar, skulu vera nægilega traustir.

64. gr.

Nú gengur kjallaragangrið út að stétt eða götu og lengra fram en húshlið, og skal þá vera traust handrið beggja megin við það. Auk þess getur lögreglustjóri krafizt þess, að kjallaraopið sé byrgt með hlemm eða hlera, frá því að dimmir að kvöldi, þar til birtir að morgni. Í kring um birtugrófir við stétt eða götu, skal setja handrið úr járn eða öðrum málni, eða nægilega sterkar járngrindur yfir, jafnhátt stéttinni eða götunni. Handrið samkvæmt þessari grein, mega ekki vera lægri en 60 cm.

65. gr.

Bannað er að hafa þakjárn, eða parta af þakjárninu laust úti, og hafa eigendur ábyrgð á, að slíkt fjúki ekki öðrum til tjóns og meiðsla. Sama gildir og um spýtnarusl og annað þess háttar, sem meiðslum eða skemmdum getur valdið, ef fýkur.

66. gr.

Báta, eða aðra slíka hluti, sem tálmað geta umferðinni, má aldrei setja á vegi, stræti eða annan alfaraveg eða svo nærri, að nokkur hluti þess gangi inn á veginn eða yfir hann, og getur hreppsnefnd, og lögreglustjóri, eða hvort um sig, látið færa slíka muni burtu á kostnað umráðamanns, ef hann ekki gerir það sjálfur, eftir að hafa verið aðvaraður.

67. gr.

Í fjöru má ekki skilja eftir eða kasta seglfestu, grjóti eða neinu öðru, er tjóni getur valdið skipum eða bátum, eða á nokkurn hátt hindrað umferð.

IX. KAFLI

Um umferð á götum kaптúnanna og þorpanna.

134

10. júlí

68. gr.

Ökuhraði bifreiða og bifhjóla á götum kaптúnanna og þorpanna má ekki vera meiri en 20 km á klst.

Það er bannað að ríða hraðar en hægt brokk á götum kaптúnanna og þorpanna.

69. gr.

Lausa hesta skal jafnan reka hægt og gætilega um götur kaптúnanna og þorpanna, og aldrei má siga hundum á skepnur nærri götu.

Með áburðarhesta má ekki hafa lengri viðdvöl á götunni en nauðsynlegt er til að taka ofan af þeim eða láta upp klyfjar.

Hestar í kaптúnunum og þorpunum, ef þeir eru þar staddir, skulu ávallt hýstir um nætur á vetrum, nema hreppsnefnd veiti undanþágu.

70. gr.

Með vagna og hesta skal fara svo nærri vegbrún eða gangstétt til vinstri handar, sem auðið er. Um götuhorn skal ekið í kröppum boga, ef snúið er til vinstri handar, en í löngum boga, ef snúið er til hægri. Á götuhornum eða gatnamótum er bannað að aka fram fyrir vagn eða hest, sem á undan fer. Sömuleiðis er bannað að nema staðar með hest eða vagn á gatnamótum eða fast við þau, eða nema staðar þar, sem hestur eða vagn heldur kyrru fyrir hinum megin á götunni.

71. gr.

Á almannafæri má ekki taka beizli af hesti, sem beitt er fyrir vagn eða annað ökutæki. Láti nokkur hest standa fyrir hlöðnum sleða, vagni eða undir klyfjum, lengur en brún nauðsyn krefur, getur lögreglan látið taka hest frá vagni og undan klyfjum, og komið til varðveizlu á kostnað þess, er flutningnum stýrir.

Hesta má aldrei binda úti við í kaптúnunum og þorpunum, né láta þá standa í réttum í köldu veðri, eða óhæfilega lengi að dómi lögreglunnar, þó að gott sé veður. Getur lögreglan tekið slíka hesta til varðveizlu á kostnað umráðamanns.

Ferðamenn með hesta, sem viðdvöl hafa í kaптúnunum eða þorpunum, skulu tafarlaust koma hestum sínum í hús eða haga, eftir tilvísun lögreglunnar, nema þeir hafi leyfi til að geyma þá á afgirtum túnlóðum einstakra manna.

X. KAFLI

Um skepnuhald o. fl.

72. gr.

Hæns eða aðra alifugla má ekki hafa nema þeir séu í afgirtu svæði eða tryggri vörzlu, svo að þeir geti ekki gert öðrum óskunda.

73. gr.

Það er á ábyrgð eiganda, að sauðfé, geitfé, hæns eða aðrir gripir þeirra, geri engan óskunda eða skaða í þorpunum eða grennd þeirra, hvorki skemma neitt eða fari inn í afgirt svæði, tún, matjurtagarða, skrudgarða eða trufli svefnfrið manna með hávaða, enda getur sá, sem fyrir ágangi verður, handsamað slíka gripi til bráðabirgða, en þá skal hann undir eins skýra lögreglustjóra frá því og öðrum mála-

134 vöxtum. Sérstaklega ber að hafa strangt eftirlit með þessu frá 1. maí til 20. september 10. júlí ber árlega. Á þeim tíma má búfénaður ekki ganga laus í þorpunum, nema maður fylgi til að gæta hans, eða hann sé í öruggri vörzlu.

Ef út af þessu er brugðið, varðar það eigandann sektum, og enn fremur ber honum að greiða allan kostnað við handsömun og varðveizlu fénaðarins. Selja má fénaðinn til lúkningar þessum kostnaði, ef eigandi greiðir hann ekki.

74. gr.

Enginn má láta hesta sína ganga lausa um götur þorpanna. Lausa hesta á flækingi um götuna, ber lögreglunni að handsama og ráðstafa á kostnað eiganda.

75. gr.

Naut, sem farið er með um göturnar, skulu ætíð leidd í nægilega traustu bandi, og minnsta kosti tveir menn fylgi hverju nauti árgömlu eða eldra. Ekki mega naut standa úti á götu eða stræti gæzlulaus. Naut hálfis árs og eldri mega alls ekki ganga saman við kýr þorpanna.

76. gr.

Enginn maður má siga hundum á annan mann eða láta fyrirfarast að aftra því, þegar hann verður var við, að hundur ræðst á mann ef honum er það unnt, án þess að stofna sér í háska. Hundar mega ekki vera lausir um nætur svo nokkru ónæði valdi íbúum þorpanna.

77. gr.

Skylt er öllum að hlýða fyrirmælum hreppsnefndar um hagbeit í landi þorpanna, bæði hvernig hagbeit skuli hagað og gjöldum fyrir hana. Á slíkum gjöldum er lögtaksréttur.

78. gr.

Um sauðfjárrekstra og hrossarekstra, sem koma til þorpanna til slátrunar, gerir lögreglustjóri þær fyrirskipanir, sem nauðsynlegar þykja, til að afstýra farartálma eða hættu fyrir börn og aðra vegfarendur.

XI. KAFLI

Um mannvirki og lóðir í þorpunum.

79. gr.

Enginn má byggja í þorpunum neins konar hús, hvorki til íbúðar, atvinnu, geymslu eða fyrir skepnur, hvorki á lóðum einstakra manna, hvort sem lóðarhafi vill byggja eða annar, né á leigðum lóðum, nema með leyfi byggingarnefndar og eftir fyrirmælum hennar. Sama gildir um fiskreiti, girðingar eða önnur mannvirki.

Mannvirki við hafnirnar má enginn gera nema eftir tillögum hafnarnefnda og með leyfi viðkomandi hreppsnefnda.

XII. KAFLI

Um eftirlit með börnum í þorpunum.

80. gr.

Foreldrum og öðrum hlutaðeigendum er skylt að annast um, að tilhlýðilegt eftirlit sé haft með óstálpuðum börnum, sem eru á þeirra vegum, þegar þau eru á almannafæri.

Börn innan 13 ára mega ekki vera á almannafæri síðar en kl. 9 á kvöldin á **134** tímabilinu frá 1. okt. til 1. marz, ekki seinna en kl. 10 frá 1. marz til 30. apríl og ekki 10. júlí seinna en kl. 11 frá 1. maí til 30. sept., nema þau séu í fylgd með fullorðnum.

Lögreglan getur bannað börnum, sem ekki ganga þar til vinnu, né eiga erindi, að vera á bryggjum kauptúnanna.

Á dansleikjum mega börn innan 13 ára ekki vera lengur en til kl. 12 að kvöldi. Foreldrar barna bera ábyrgð á því að fyrirmælum þessarar greinar sé hlýtt.

XIII. KAFLI

Um almennt hreinlæti í þorpunum.

81. gr.

Á almannafæri má ekki kasta hræjum, slógi, ösku, sorpi, skólpi eða öðrum óhreinindum. Allt slíkt, svo sem innfyli úr skepnum, sem eigi eru notuð, skal láta í gryfjur þær, sem mykja og annar áburður er látinn í.

Skyldur er hver húsráðandi, við götur þorpanna, að sjá um, að haldið, sé hreinum portum og annari óbyggðri lóð kringum hús hans. Enginn má fleygja sorpi eða öðrum óhreinindum inn á lóð annars manns, eða orsaka að slíkt berist á lóðina.

Hey, mó, þang, þara, eða áburð eða annað þess konar, sem slæðist eða hrynur af flutngi á göturnar, skal sá, er flutningnum ræður, skyldur að hreinsa samdægurs.

Nú eru settar safngryfjur eða safnkassar á ýmsum stöðum í þorpunum, og eru menn þá skyldir til, ef hreppsnefnd ákveður svo, að setja slor og annan fiskúr-gang í safngryfjur eða safnkassa þessa, ef þeir eigi nota það sjálfir.

82. gr.

Áburð og annað slíkt, sem óþef leggur af, má að eins flytja um göturnar í lokuðum vögnum, vel þéttum. Má eigi fylla þá svo, að úr þeim hrynji, á meðan á flutningnum stendur.

Safnforir má ekki tæma eða hreinsa á öðrum tímum en frá kl. 11 síðd. til kl. 6 að morgni.

83. gr.

Sorphauga, áburðarhauga, salerni, forir eða því um líkt, má ekki hafa í nánd við götur eða svæði, sem almenningur fer um, nema í gryfjum nægilega byrgðum, og skal þá hafa til þess leyfi heilbrigðisnefndar.

84. gr.

Á húshliðum eða göflum, sem vita út að götum, eða torgum, má ekki hengja á nagla eða festa á annan hátt neins konar fiskiföng eða annað, sem óþrifnaður er að eða óþefur, og ekki má heldur hafa fisktrönur á almannafæri.

85. gr.

Í opin ræsi má ekki kasta neinu því, sem óhollustu getur valdið, eða stiflað rennurnar.

ÞRIÐJI ÞÁTTUR
Almenn ákvæði.

XIV. KAFLI

Um staðgildi samþykktarinnar og hvernig henni skuli beitt.

86. gr.

Samþykkt þessi gildir fyrir lögsagnarumdæmi Árnessýslu. Þó gilda ákvæði II. þáttar aðeins um þorpin á Stokkseyri, Eyrarbakka, Selfossi og Hveragerði, eftir því sem við á.

87. gr.

Þar sem heilbrigðisnefnd, bygginganefnd og fleiri nefndir, sem um getur í þessari samþykkt, eru ekki til, kemur hreppsnefnd í þeirra stað.

88. gr.

Hreppstjórar skulu, hver í sínum hreppi, hafa gætur á að fyrirmælum samþykktar þessarar sé hlýtt, og ástunda að koma í veg fyrir brot á henni.

Komist hreppstjóri að því, að brot sé framið, skal hann jafnskjótt kynna sér málavöxtu, og senda lögreglustjóra skýrslu um málið án tafar.

XV. KAFLI

Um hegningarákvæði, kostnað o. fl.

89. gr.

Með mál, sem rísa út af samþykkt þessari, skal farið sem almenn lögreglumál.

90. gr.

Brot gegn samþykkt þessari varða sektum allt að 1000 krónum ef ekki liggur þyngrri refsing við að lögum.

Ef kenna má yfirsjón, er barn yngra en 14 ára drýgir, skorti á hæfilegri umsjón foreldra eða annara, sem barninu ganga í foreldra stað, þá skal refsa þeim fyrir yfirsjónina, en ekki barninu.

Hagnaður sá, er sökudólgur kann að hafa haft af broti sínu og enginn einstakur maður á tilkall til, skal upptækur ger og renna, auk sekta, í sveitarsjóð þess hrepps, þar sem brot er framið. Nú hefir maður drýgt brot í fleirum en einum hreppi, sem refsað er fyrir í sama máli, og rennur þá sekt hans og upptækur hagnaður í sýslusjóð.

91. gr.

Ef einhver lætur það ógert, sem er skylda hans samkvæmt samþykkt þessari eða fyrirskipunum lögreglustjóra samkvæmt henni, getur lögreglustjóri látið framkvæma það. Kostnað við þetta og kostnað, sem leiðir af þeim ráðstöfunum, sem lögreglustjóri gerir, eða lætur gera til að hindra brot gegn samþykktinni, greiðir sveitarsjóður þess hrepps, þar sem ráðstöfunin er framkvæmd, en skyldur er hinn seki að endurgreiða kostnaðinn að fullu.

92. gr.

Kostnaður, sem leiðir af samþykkt þessari, og ekki verður krafizt af einstökum mönnum, greiðist úr sveitarsjóði þess hrepps, þar sem til hefir verið kostað.

Leiði kostnað af ráðstöfunum, er varða lögsagnarumdæmið í heild, greiðist hann úr sýslusjóði.

Lögreglusamþykkt þessi staðfestist hér með samkvæmt lögum nr. 107 frá 8. maí 1935, um lögreglusamþykktir utan kaupstaðanna, til þess að öðlast gildi þegar í stað, 10. júlí og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Í dóms- og kirkjumálaráðuneytinu, 10. júlí 1939.

Hermann Jónasson.

Gústav A. Jónasson.

Staðfesting konungs á skipulagsskrá fyrir „Menningarsjóð Ísfirðinga“, útgefin 135
á venjulegan hátt að mandatum 15. júlí 1939, af dóms- og kirkjumálaráðherra. 15. júlí
Skipulagsskráin er þannig:

SKIPULAGSSKRÁ fyrir „Menningarsjóð Ísfirðinga“.

1. gr.

Sjóðurinn heitir: „Menningarsjóður Ísfirðinga“.

2. gr.

Sjóður þessi er stofnaður með 1200 — tólf hundruð — króna samskotum 14. nóv. 1916, á afmælisdegi cand. theol. Guðmundar gjaldkera Jónssonar, af honum og nokkrum kunningjum hans.

3. gr.

Tilgangur sjóðsins er sá, að styrkja með óafturkræfum fjárstyrk eða láni, fátæka, efnilega unga menn og konur, er heima eiga á Ísafirði og lokið hafa námi við Gagnfræðaskóla Ísafjarðar, eða þann skóla, er kemur í hans stað á Ísafirði, til þess að afla sér nauðsynlegrar fræðslu í einhverju því, sem þeim má helst til menningar verða, samkvæmt álitni skólanefndar og skólustjóra.

Veitingu styrks og lána skal miða við reikning sjóðsins undanfarið ár og útborgast 14. nóv. ár hvert.

Lægsti styrkur eða lán má vera 50 krónur, en hæsti 400 krónur á ári til eins og sama manns. Þó getur tilgreint hámark hækkað, þegar allur árlegur styrkur eða lán úr sjóðnum nemur meiru en 2000 krónum, eða ef verðgildi krónunnar raskast verulega frá því, sem nú er. Enginn getur orðið styrks eða láns aðnjótandi oftár en þrisvar úr sjóði þessum.

4. gr.

Sjóðinn skal ávaxta í aðaldeild Söfnunarsjóðs Íslands. Andvirði verðbréfa þeirra, er hann nú á, skal leggja í Söfnunarsjóðinn, við höfuðstólinn, jafnskjótt og þau verða innleyst. Skólanefnd Gagnfræðaskóla Ísafjarðar eða stjórn þess skóla, er kemur í hans stað á Ísafirði, hefir á hendi stjórn sjóðsins.

5. gr.

Árlega skal verja $\frac{1}{10}$ — níu tíundu hlutum — af vöxtum og vaxtavöxtum sjóðsins og $\frac{1}{10}$ — einum tíunda — af öðrum vexti hans, skv. 3. gr., en $\frac{1}{10}$ vaxta og $\frac{1}{10}$ af öðrum árlegum vexti sjóðsins skal leggja við hann, unz hann er orðinn að upphæð 100000 — eitt hundruð þúsund — krónur. Upp frá því skal aðeins $\frac{1}{25}$ af öllum